

ชื่อผลงานการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองเสมือนจริง(SBL)

ชื่อเจ้าของผลงาน ภาควิชาการพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ สังกัด วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี พะเยา

เบอร์โทร ๐๙๓-๑๗๘๒๘๓๔ E-mail somsri.t@bcnpy.ac.th

๑. ความเป็นมาและความสำคัญของวิธีหรือแนวทางปฏิบัติที่ดี / ที่เป็นเลิศ (บริบทขององค์กรความจำเป็น/ ความท้าทาย/สภาพปัญหาของการดำเนินการ/สิ่งที่จะพัฒนาตอบสนองหรือสอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย องค์กรและชุมชน

วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี พะเยา เป็นสถาบันอุดมศึกษาที่มีพันธกิจหลักในการผลิตและพัฒนาบุคลากรด้านสุขภาพ เปิดดำเนินการผลิตบุคลากรวิชาชีพพยาบาลเพื่อตอบสนองความต้องการของประเทศ มาตั้งแต่ปีพุทธศักราช ๒๕๒๕ รวมทั้งให้บริการวิชาการด้านสุขภาพ มีการวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้ด้านสุขภาพที่ทันสมัยได้มาตรฐาน โดยมีสภาการพยาบาลเป็นผู้ให้ความเห็นชอบหลักสูตรการศึกษาระดับปริญญาตรีและการพัฒนาระดับปริญญาโท เพื่อควบคุมคุณภาพของสถาบันการศึกษาและสำเร็จการศึกษา เพื่อคุ้มครองประชาชนผู้ใช้บริการด้านสุขภาพให้ได้รับบริการการพยาบาลที่มีคุณภาพในระดับที่ยอมรับได้ทั่วไปในสังคม

การจัดการศึกษาวิชาชีพการพยาบาลในปัจจุบันมีความก้าวหน้าสูง รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่ศตวรรษที่ ๒๑ เป็นยุคแห่งการเรียนรู้ ที่ต้องสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ การแก้ปัญหา การคิดอย่างสร้างสรรค์ การสื่อสารและการทำงานร่วมกัน ผู้สอนจึงเป็นบุคคลที่สำคัญที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ การใช้เทคโนโลยี และการจัดการเรียนการสอนที่ทันสมัยจะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ผ่านกิจกรรม ทำให้ผู้เรียนเห็นรูปธรรมได้ชัดเจนจากการปฏิบัติจริง ซึ่งการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ เป็นการเรียนรู้แบบพัฒนาไปสู่การเปลี่ยนแปลงโดยมีทักษะผู้นำ ภาวะผู้นำ รวมทั้งเป็นผู้ที่จะเข้าไปร่วมกระบวนการเปลี่ยนแปลงนั้นด้วย (Transformative Education) ซึ่งมีการเรียนรู้ที่จำเป็น ได้แก่ การเรียนรู้บริบท (authentic learning) การเรียนรู้สร้างแรงจูงใจ (mental model learning) การสร้างแรงบันดาลใจ (internal motivation) พหุปัญญา (multiple intelligence) และการเรียนรู้สังคม (social learning) เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความสอดคล้องกับเป้าหมายทางการศึกษาของประเทศ ได้แก่ การทำงานและพัฒนาสังคม ฝึกฝนสติปัญญาของตน ทำหน้าที่พลเมืองที่ดี และสืบทอดจารีตและคุณค่าของไทย

ลักษณะเฉพาะของผู้เรียนในยุคนี้ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็น generation Z student ที่มีคุณลักษณะเฉพาะดังนี้ มีอิสระที่จะเลือกสิ่งที่ตนพอใจ แสดงความคิดเห็น มีลักษณะเฉพาะของตน ต้องการดัดแปลงสิ่งต่างๆให้ตรงกับความต้องการของตน เป็นตัวของตัวเอง และปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น มีความสนุกสนาน การเล่นเป็นส่วนหนึ่งของงาน

ความร่วมมือ และความสัมพันธ์เป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรม ต้องการความรวดเร็วในการสื่อสาร การหาข้อมูลและตอบคำถาม สร้างนวัตกรรมต่อทุกสิ่งทุกอย่างในชีวิต ซึ่งคุณลักษณะของผู้เรียนดังกล่าวเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องการพัฒนาและส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดทักษะต่างๆในการเรียนรู้ศตวรรษ ทักษะที่สำคัญสำหรับผู้เรียนในศตวรรษที่ ๒๑ ที่ควรส่งเสริมสนับสนุนทักษะต่างๆ ดังนี้ ๑) ทักษะด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม เน้นการเรียนรู้ที่สร้างความรู้และเรียนรู้เป็นทีม เช่น การคิดอย่างมีวิจารณญาณ ภาวะผู้นำ การตัดสินใจที่ซับซ้อน การประสานงาน การสื่อสาร และการฟัง เป็นต้น ๒) ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี เน้นการเข้าถึง รู้แหล่ง ใช้อย่างสร้างสรรค์ และนำเชื่อถือ รู้เท่าทันในชีวิตประจำวัน เช่น ความรู้ด้านสารสนเทศ ความรู้เกี่ยวกับสื่อ และความรู้ด้านเทคโนโลยี ๓) ทักษะชีวิตและทักษะอาชีพ เน้นการเรียนรู้ด้วยตนเอง เช่น การยืดหยุ่นและการปรับตัว การริเริ่มสร้างสรรค์และเป็นตัวของตัวเอง ทักษะสังคมและสังคมข้ามวัฒนธรรม การเป็นผู้สร้างและความรับผิดชอบเชื่อถือได้ และการมีภาวะผู้นำและความรับผิดชอบ

ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ ๒๑ ผู้สอนควรเน้นการเรียนการสอนที่มีการบูรณาการที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางโดยปรับเปลี่ยนวิธีการเรียนการสอน เช่น teach less, learn more content less, life skill more, lecture less, project more, evaluation less, reflection more เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ตามเป้าหมายของการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ ดังนี้ ๔ เก่ง ได้แก่ เก่งงาน เก่งคน เก่งคิด และเก่งดำเนินชีวิต ๘ รู้ ได้แก่ รู้เหตุผล รู้ตน รู้คนอื่น รู้สังคมโลก รู้บริบท รู้ประมาณ รู้กาลเทศะ และเทคนิควิทยาการ ๔ เป็น ได้แก่ คิดเป็น ทำเป็น พูดเป็น และสุขเป็น ซึ่งผู้สอนเป็นส่วนที่สำคัญ

การจัดการเรียนการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง (Simulation Base Learning: SBL) เป็นอีกวิธีการหนึ่งที่สามารถตอบสนองการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ ได้ ซึ่งปัจจุบันวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี พะเยา ก็ได้นำมาเป็นวิธีการจัดการเรียนการสอน การประเมินทักษะการปฏิบัติการพยาบาล การจัดการเรียนการสอนด้วยสถานการณ์เสมือนจริง ผู้สอนต้องมีความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร/เนื้อหา/วัตถุประสงค์เตรียมรายวิชา จากนั้นผู้สอนทำการเตรียมโจทย์สถานการณ์หรือโจทย์ปัญหา เตรียมผู้สอน ผู้เรียน แล้วดำเนินการจัดการเรียนการสอน และประเมินผลการจัดการเรียนการสอน ประสิทธิภาพการสอนทั้งจากผู้เรียน ผู้สอนและผู้ร่วมสอน จากประสบการณ์ดังกล่าวข้างต้น จึงส่งผลให้อาจารย์ในภาควิชาการพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ เป็นผู้มีความรู้ความชำนาญเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง

๒. วัตถุประสงค์ (จุดมุ่งหมายของการดำเนินการ ควรกำหนดให้เป็นข้อ ต้องเป็นสิ่งที่ปฏิบัติได้จริง วัดและประเมินได้)

๒.๑ เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองให้มีประสิทธิภาพ

๒.๒ เพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ : การคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา และการสื่อสารและความร่วมมือ

๓.เป้าหมาย (ตัวชี้วัดเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ)

ตัวชี้วัดเชิงปริมาณ

๓.๑ ผลการประเมินความพึงพอใจการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สถานการณ์เสมือนจริง มีค่าเฉลี่ยมากกว่าหรือเท่ากับ ๓.๕๑ จากคะแนนเต็ม ๕

๓.๒ ผลการประเมินอัตลักษณ์การให้บริการด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ SHaPE : Analytical thinking มีค่าเฉลี่ยมากกว่าหรือเท่ากับ ๓.๕๑ จากคะแนนเต็ม ๕

๓.๓ ผลการประเมินทักษะทางปัญญา (การคิดอย่างมีวิจารณญาณและวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ) มีค่าเฉลี่ยมากกว่าหรือเท่ากับ ๓.๕๑ จากคะแนนเต็ม ๕

๓.๔ ผลการประเมินภาวะผู้นำ และการกล้าแสดงออก มีค่าเฉลี่ยมากกว่าหรือเท่ากับ ๓.๕๑ จากคะแนนเต็ม ๕

ตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ

๑. อาจารย์ในภาควิชาการพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุมีความชำนาญในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองให้มีประสิทธิภาพ

๒. นักศึกษามีทักษะในการคิดอย่างมีวิจารณญาณและวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ สามารถแก้ไขปัญหาตามสถานการณ์จำลองได้

๔. แนวคิด/โมเดลที่นำมาใช้ในการพัฒนาวิธี/แนวปฏิบัติที่ดี/ที่เป็นเลิศ

นำแนวคิดการเรียนรู้คู่กับการทำงาน learning by Doing มาพัฒนางาน จากการสั่งสมประสบการณ์ การศึกษาค้นคว้า และการลงมือทำตามวงจรคุณภาพ PDCA

๕. ขอบเขตและระยะเวลาดำเนินการ

ปีการศึกษา ๒๕๖๓-๒๕๖๔

๖. กระบวนการที่ทำให้เกิดวิธี/แนวปฏิบัติที่ดี/ที่เป็นเลิศ

๖.๑ การสร้างและแสวงหาความรู้

อาจารย์ภาควิชาการพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุทุกท่าน เป็นผู้มีความรู้ความชำนาญเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง โดยเฉพาะอาจารย์อาวุโส และอาจารย์ที่ได้ผ่านการเข้ารับการอบรมทั้งภายในและต่างประเทศ ส่วนอาจารย์รุ่นน้องก็เริ่มมีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนเพิ่มขึ้นเช่นกัน เนื่องจากได้มีโอกาสเข้าร่วมเป็นทีมผู้สอน และได้รับการแนะนำจากอาจารย์รุ่นพี่ สำหรับวิธีการเสาะหาความรู้ มีหลายช่องทาง เช่น จากที่สอนน้อง การศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม การเขียนบทความวิชาการ การเข้าร่วมประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับวิทยาลัยพยาบาลในเครือข่ายภาคเหนือ และจากประสบการณ์ในการทำวิจัย มีการเสาะหาความรู้ โดย ๑) รวบรวมองค์ความรู้จากเอกสารผลงานวิชาการที่เผยแพร่ทาง website การแลกเปลี่ยน

รู้ระหว่างสมาชิกในกลุ่ม และสถาบันการศึกษา ๒) การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยที่ผ่านมาจากระบบสารสนเทศของสถาบัน ๓) องค์กรความรู้จากผู้ทรงคุณวุฒิ และการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ส่วนบุคคลของบุคลากรในหน่วยงาน

๖.๒ การจัดระบบขององค์กรความรู้

๖.๒.๑ แนวคิดการจัดการเรียนการสอนที่เน้นการพัฒนาอัตลักษณ์บัณฑิตให้มีสมรรถนะการให้บริการด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์

การบริการสุขภาพด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ หมายถึง การปฏิบัติที่ไม่ใช่เพียงแค่หน้าที่ แต่เป็นการบริการด้วยความเป็นมิตร ดุจญาติ มีความเอื้ออาทร มีน้ำจิตน้ำใจ มีความห่วงใยเข้าใจในปัญหาของผู้ป่วย ให้บริการสอดคล้องกับความต้องการของผู้ป่วยรวมถึงญาติ ทั้งร่างกาย จิตใจ จิตวิญญาณ และสังคม ประกอบด้วยคุณลักษณะเด่น ๔ ด้าน (SHaPE) (คู่มือการจัดการเรียนการสอน ปีการศึกษา ๒๕๕๙)

๑. จิตอาสา(Service minded: S) หมายถึง มีความเอื้ออาทร เสียสละ มีน้ำใจ เอาใจใส่ผู้ป่วย เอาใจเขามาใส่ใจเรา ให้ความช่วยเหลือ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่

๒. มีความอ่อนน้อมถ่อมตน(Humanity : H) หมายถึง การแสดงออกโดยการให้เกียรติผู้รับบริการ การยอมรับนับถือในความเป็นบุคคล การมีสัมมาคารวะและไม่ตัดสินผู้รับบริการด้วยความรู้และประสบการณ์ของตนเอง

๓. มีสมรรถนะทางวิชาชีพ(Professional competency : aP) หมายถึงการให้บริการและวางแผนการพยาบาลให้ผู้รับบริการโดยใช้ความรู้ ทักษะและประสบการณ์ตามมาตรฐานของวิชาชีพได้ถูกต้อง ไวต่อความรู้สึกของผู้รับบริการในขณะดูแล มีการคิดอย่างเป็นระบบ สามารถตัดสินใจแก้ปัญหาและวางแผนการพยาบาลให้ผู้รับบริการได้สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการที่เป็นจริง

๔. ส่งเสริมการรับรู้ของผู้รับบริการเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพและผู้รับบริการมีส่วนร่วม (Engagement : E) หมายถึง การให้ข้อมูลเกี่ยวกับสุขภาพแก่ผู้รับบริการ สามารถแสวงหาข้อมูลเกี่ยวกับสุขภาพ และการให้ผู้รับบริการเรียนรู้วิธีการดูแลสุขภาพที่เหมาะสมกับตนเอง และมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกวิธีการดูแลสุขภาพของตนเอง

๖.๒.๒ องค์ประกอบสำคัญของวิธีสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง ซึ่งทิสนา แคมมณี (๒๕๖๑) กล่าวถึงการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง มีองค์ประกอบที่สำคัญดังนี้

- ๑) มีผู้สอนและผู้เรียน
- ๒) มีสถานการณ์ ข้อมูล บทบาทและกติกา ที่สะท้อนความเป็นจริง
- ๓) ผู้เล่นในสถานการณ์มีปฏิสัมพันธ์กันหรือมีปฏิสัมพันธ์กับปัจจัยต่างๆ ในสถานการณ์นั้น
- ๔) ผู้เล่นหรือผู้สวมบทบาทมีการใช้ข้อมูลที่ใช้ในการตัดสินใจ
- ๕) การตัดสินใจส่งผลต่อผู้เล่นในลักษณะเดียวกันกับที่เกิดขึ้นในสถานการณ์จริง

- ๖) มีการอภิปรายเกี่ยวกับสถานการณ์ ข้อมูล และกติกาของสถานการณ์ วิธีการเล่น พฤติกรรมการเล่น และผลการเล่น เพื่อการเรียนรู้
- ๗) มีผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

๖.๒.๓ ขั้นตอนของวิธีสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง

- ๑) ขั้นการวางแผน/การเตรียมการ (Planning/preparation) ขั้นตอนนี้ประกอบด้วย การระบุผู้เรียน ความจำเป็นในการเรียนรู้ (Learning needs) วัตถุประสงค์การเรียนรู้ ขนาดของผู้เรียนในแต่ละกลุ่ม และระยะเวลาในการเรียน
- ๒) ขั้นการนำไปใช้/การสอน ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ระยะ คือ ระยะเกริ่นนำหรือการนำเข้าสู่สถานการณ์ (Pre-brief /Introduction) ระยะลงมือปฏิบัติ (Simulation/Scenario running/Observation) และระยะซักถามและสรุปประเด็นการเรียนรู้ (Debrief)
- ๓) การออกแบบสถานการณ์จำลองหรือการเตรียมสถานการณ์จำลอง สถานการณ์จำลอง หรือเรียกสั้นๆ ว่า Scenario เป็นองค์ประกอบเริ่มต้นของการจัดการเรียนการสอนด้วยสถานการณ์เสมือนจริง เพราะจะเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ โดยกำหนดจุดมุ่งหมาย เลือกรูปแบบ ขั้นตอนที่เหมาะสม เขียนเนื้อหา รายละเอียดที่แสดงถึงมาตรฐานและจรรยาบรรณวิชาชีพ การดูแลแบบองค์รวม วัสดุอุปกรณ์ สภาพแวดล้อมเสมือนจริง ปลอดภัย กระตุ้นการเรียนรู้ และเหมาะสมกับระดับผู้เรียน สิ่งที่ต้องคำนึงถึงในการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองคือ ความรุนแรงของสถานการณ์ (Acuity) และมีผลกระทบต่อผู้ป่วยและความบอบที่จะเกิดของสถานการณ์นั้นๆ (Opportunity) หลักการสร้างและพัฒนาสถานการณ์จำลองควรยึดหลัก ๓ P ได้แก่

P๑ : Purpose วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

๑. เข้าใจความคิดรอบยอด (Conceptual understanding)
๒. ความชำนาญด้านเทคนิค (Technical skills)
๓. ทักษะการตัดสินใจ (Decision making skills)
๔. ทักษะคติ และพฤติกรรม (Attitudes and behavior)
๕. การทำงานเป็นทีม (Teamwork)

P๒ : Participant ระดับประสบการณ์ของผู้เรียน

๑. ผู้เรียนใหม่ (Novice learners) ควรกำหนดวัตถุประสงค์เพียง ๑-๒ ข้อ
๒. ผู้เรียนที่มีประสบการณ์ (Advance learners) สามารถกำหนดวัตถุประสงค์ที่

ซับซ้อนได้

P๓ : Process การเลือกสิ่งจำลองการพัฒนาสถานการณ์จำลองชั้นเรียน(Simulation class) ซึ่งการพัฒนาสถานการณ์จำลอง ควรมียัตถุประสงค์นำสถานการณ์จำลอง มีความสมจริงกำหนดให้มีปัญหาเพื่อให้เกิดทักษะการแก้ไขปัญหา และไม่ควรซับซ้อนจนเกินไปแต่มีความท้าทาย

๖.๒.๔ การประเมินผลการเรียนรู้

๑) การเตรียมการประเมินผล

๑. แบบประเมินต้องมีคุณภาพ (ความเที่ยงและความตรง)
๒. ผู้เรียนรับรู้การประเมินล่วงหน้า (No surprise)
๓. ระบุเกณฑ์ในการวัดประเมินผลไว้อย่างชัดเจน
๔. ผู้เรียนมีโอกาสฝึกปฏิบัติมาก่อน รวมทั้งการฝึกปฏิบัติอย่างอิสระ
๕. ระบุการประเมินผลทุกชนิดที่ผู้เรียนจะถูกประเมิน
๖. ผู้เรียนได้รับเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการประเมินครบถ้วน รวมทั้งแฟ้มประวัติผู้ป่วย (Charts) โจทย์สถานการณ์ (Scenarios) เป็นต้น

๒) ข้อควรคำนึงถึงในการประเมินผล

๑. ความผิดพลาดสามารถเกิดขึ้นได้ หากผู้เรียนทราบว่า ปฏิบัติผิดพลาด และระบุได้ ควรได้รับโอกาสแก้ไขให้ถูกต้อง ได้รับโอกาสขอเริ่มต้นสอบใหม่
๒. ความผิดพลาดไม่ได้เป็นอันตรายต่อผู้ป่วยเสมอไป หากผู้เรียนอธิบายความเสี่ยง/อันตรายได้ถูกต้องควรให้การปฏิบัติดำเนินต่อไป

โดยสรุปการประเมินผลการจัดการเรียนการสอนด้วยสถานการณ์เสมือนจริง ควรปฏิบัติดังนี้

๑. เน้นที่การเรียนรู้ การสอน และผลลัพธ์ (Learning, teaching, and outcome)
๒. เป็นการประเมินผลย่อย (Formative) ซึ่งเป็นการประเมินผลระหว่างเรียนเพื่อพัฒนาปรับปรุง การเรียนรู้
๓. เป็นการประเมินกระบวนการ (Process-oriented) เพื่อดูว่าการเรียนรู้ดำเนินไปเป็นอย่างไรการวินิจฉัย(Diagnostic) อธิบายขอบเขตของการพัฒนาปรับปรุง

การจัดการเรียนการสอนโดยใช้สถานการณ์เสมือนจริง ต้องประเมินตามสภาพจริงเนื่องจากพยาบาลต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถในการปฏิบัติทางคลินิก การประเมินตามสภาพจริงเป็นวิธีที่ทำให้นักศึกษาได้ฝึกฝน และท้าทายให้เผชิญกับความเป็นจริง สามารถประเมินผู้เรียน ดังนี้

๑. ประเมินการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สถานการณ์เสมือนจริง เช่น ประเมินเทคนิคการปฏิบัติทางคลินิก ได้แก่ การประเมินสภาพผู้ป่วยการสังเกตอาการและอาการแสดงของผู้ป่วย การตัดสินใจและการใช้เหตุผลทางคลินิก การใช้ความรู้จำใช้แบบประเมินหรือเครื่องมือในการประเมินตามที่กำหนดขึ้นในรายวิชา และเครื่องมือในการประเมินผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา (Thailand Qualification Framework, TQF)

๒. ประเมินปัญหา อุปสรรคในการเรียนการสอน เพื่อการปรับปรุง แก้ไขการจัดการเรียน การสอน

๗ จุดเด่นของการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง ทิศนา แคมมณี (๒๕๖๑) กล่าวว่า ข้อดีของการ สอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง มีดังนี้

๕.๑ เป็นวิธีสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เรื่องที่มีความสัมพันธ์ซับซ้อนได้อย่างเข้าใจ เกิดความ เข้าใจ เนื่องจากได้มีประสบการณ์ที่เห็นประจักษ์ชัดด้วยตนเอง

๕.๒ เป็นวิธีสอนที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้สูงมาก ผู้เรียนได้เรียนอย่างสนุกสนาน การ เรียนรู้มีความหมายต่อตัวผู้เรียน

๕.๓ เป็นวิธีสอนที่ผู้เรียนมีโอกาสได้ฝึกทักษะกระบวนการต่างๆ จำนวนมาก เช่นกระบวนการ ปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น กระบวนการสื่อสาร กระบวนการตัดสินใจ กระบวนการแก้ปัญหา และกระบวนการคิด เป็นต้น

๘ ข้อจำกัดของการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง (ทิศนา แคมมณี , 2561)

๖.๑ เป็นวิธีสอนที่ต้องใช้ค่าใช้จ่ายสูง เพราะต้องมีวัสดุอุปกรณ์ และข้อมูลสำหรับผู้เล่นทุกคน และสถานการณ์จำลองบางเรื่องมีราคาแพง

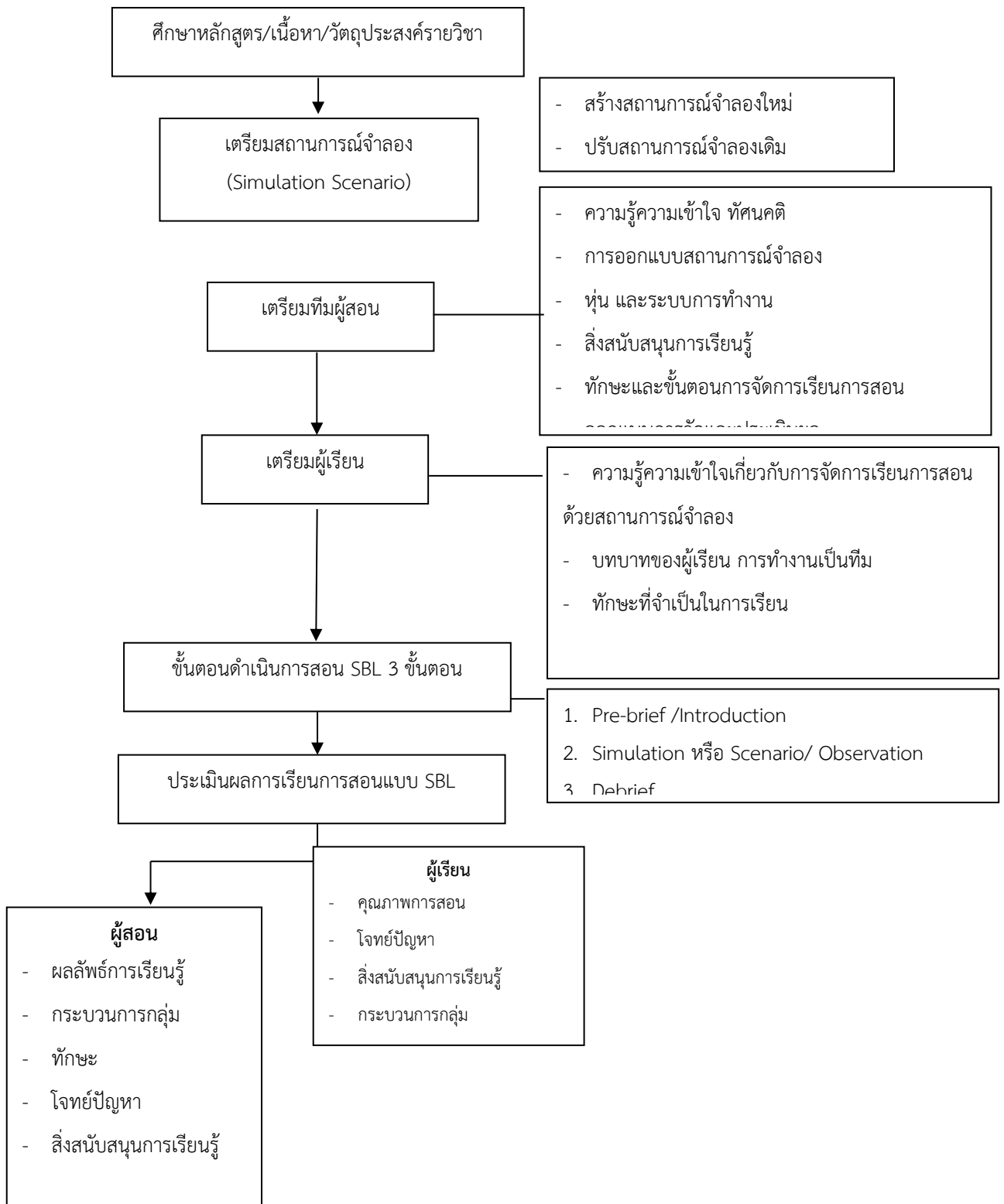
๖.๒ เป็นวิธีสอนที่ใช้เวลามาก เพราะต้องใช้เวลาแก่ผู้เล่นในการเล่นและการอภิปราย

๖.๓ เป็นวิธีสอนที่ต้องใช้เวลาในการเตรียมการมาก ผู้สอนต้องศึกษารายละเอียด และลอง เล่นด้วยตนเอง และในกรณีที่ต้องสร้างสถานการณ์เอง ยังต้องใช้เวลาเพิ่มขึ้น

๖.๔ เป็นวิธีสอนที่ต้องพึ่งสถานการณ์จำลอง ถ้าไม่มีสถานการณ์จำลองที่ตรงกับวัตถุประสงค์ หรือความต้องการ ผู้สอนต้องสร้างขึ้นเอง ถ้าผู้สอนไม่มีความรู้ความเข้าใจในการสร้างสถานการณ์เพียงพอ ก็จะไม่ สามารถสร้างได้

๖.๕ เป็นวิธีสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เล่นและแสดงออกอย่างหลากหลาย จึงเป็นการยาก สำหรับผู้สอนในการนำการอภิปรายให้ไปสู่การเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์

๘.๑ การประมวลผลการตรวจสอบองค์ความรู้

จากแผนภูมิข้างต้น สรุปได้ว่าขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนด้วยสถานการณ์เสมือนจริงประกอบด้วย การศึกษาหลักสูตร/เนื้อหา/วัตถุประสงค์รายวิชา ให้เข้าใจ จากนั้นอาจารย์ผู้สอนต้องมีการเตรียม scenario หรือ โจทย์ปัญหา เตรียมผู้สอน เตรียมผู้เรียน แล้วดำเนินการจัดการเรียนการสอน และทำการประเมินผลการจัดการเรียนการสอน ประสิทธิภาพการสอนทั้งจากผู้เรียน ผู้สอนและผู้ร่วมสอนตามลำดับ

๘.๒ การดำเนินการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเผยแพร่

นำเสนอในที่ประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี พะเยา

๘.๓ การเรียนรู้และการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ภายในหน่วยงาน

นำความรู้ที่ได้มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ดังนี้

วิชาการพยาบาลบุคคลผู้ใหญ่ 1 นักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิต ชั้นปีที่ ๓ อ.สมศรี ทาทาน และทีม

๑) SBL : Concept Electrolyte and Renal disease

๒) SBL : ระบบทางเดินอาหารและฮอร์โมน

วิชาการพยาบาลผู้ใหญ่ ๒ นักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิต ชั้นปีที่ ๓ อ.ชลธิมา ปิ่นสกุลและทีม

๑) SBL : Concept Oxygen alteration

๒) SBL : Concept Neurological

การสอบทักษะปฏิบัติการพยาบาลสำหรับนักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิต ชั้นปีที่ ๓ และ ๔

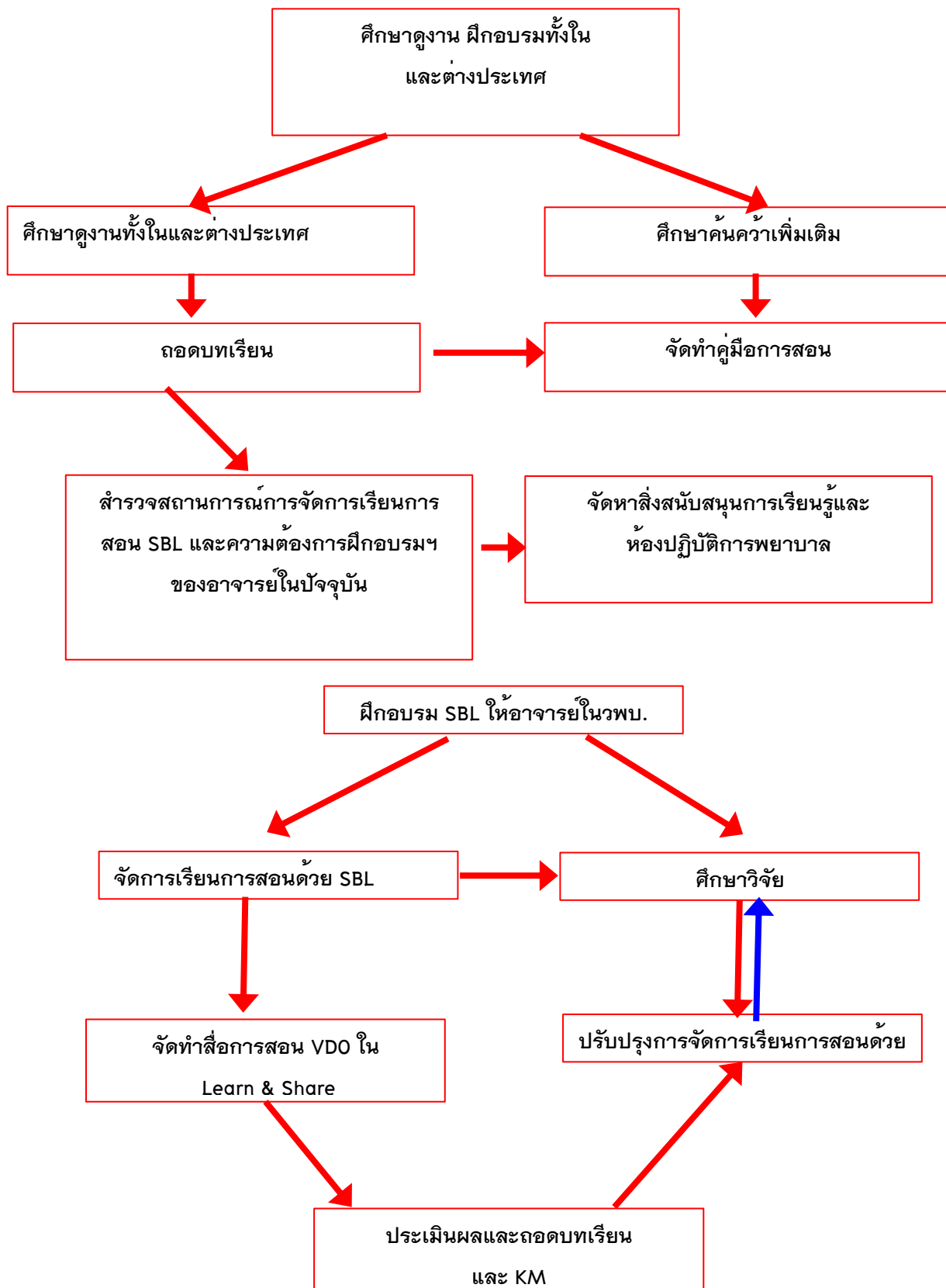
๘.๔ การเรียนรู้และการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ภายนอกหน่วยงาน

เป็นวิทยากรภาคปฏิบัติ ให้กับคณาจารย์มหาวิทยาลัยพะเยา

๘.๕ สรุป

การจัดการเรียนการสอนด้วยสถานการณ์เสมือนจริง ผู้สอนต้องมีความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร เนื้อหา วัตถุประสงค์รายวิชา จากนั้นผู้สอนทำการเตรียมโจทย์สถานการณ์หรือโจทย์ปัญหา เตรียมผู้สอน เตรียมผู้เรียน แล้วดำเนินการจัดการเรียนการสอน และประเมินผลการจัดการเรียนการสอน ประสิทธิภาพการสอนทั้งจากผู้เรียน ผู้สอนและผู้ร่วมสอนตามลำดับ ประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่องส่งผลให้อาจารย์มีความรู้ ความชำนาญในการจัดการเรียนการสอน ทั้งในรายวิชาทฤษฎีและรายวิชาปฏิบัติ

๗. อธิบายกระบวนการ/ขั้นตอนการดำเนินการวิธีการ/นวัตกรรมที่เป็นแนวปฏิบัติที่ดี/ที่เป็นเลิศ (เขียน Flow แผนภูมิของระบบ โดยใช้ System approach ประกอบด้วย Input Process Output Feedback ซึ่งควบคุมโดยวงจรคุณภาพ)

๘. อธิบายคลังความรู้ที่ได้ดำเนินการ (เช่น คู่มือ/โมเดล เป็นต้น)

คู่มือการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง

๙. ผลการดำเนินการตามตัวชี้วัด/ผลสัมฤทธิ์/ประโยชน์ที่ได้รับ (ผลผลิต ผลลัพธ์ ผลกระทบ)

รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	S.D.
๑.๑ ผลการประเมินความพึงพอใจการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สถานการณ์เสมือนจริง	๓.๗๓	๐.๕๑
๑.๒ ผลการประเมินอัตลักษณ์การให้บริการด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ SHaPE : Analytical thinking	๓.๘๒	๐.๐๕
๑) Service mind จิตอาสา	๓.๘๓	๐.๐๗
๒) Humane การยอมรับความเป็นบุคคลของผู้อื่น	๓.๘๔	๐.๐๓
๓) Analytical thinking การคิดวิเคราะห์	๓.๗๘	๐.๐๗
๔) Professional skills ทักษะเชิงวิชาชีพ	๓.๘๒	๐.๐๔
๕) Engagement & Patient right ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการดูแล สุขภาพและรับรู้สิทธิผู้รับบริการ	๓.๘๔	๐.๐๖
๒. ผลการประเมินทักษะทางปัญญา(การคิดอย่างมีวิจารณญาณและวิเคราะห์ อย่างเป็นระบบ)	๓.๗๖	๐.๔๓
๒.๑ สามารถสืบค้นและวิเคราะห์ข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย (๓.๒)	๓.๗๓	๐.๔๕
๒.๒ สามารถนำข้อมูลและหลักฐานไปใช้ในการอ้างอิงและแก้ไขปัญหา อย่างมีวิจารณญาณ(๓.๓)	๓.๖๘	๐.๕๐
๒.๓ สามารถคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ โดยใช้องค์ความรู้ทางวิชาชีพ และที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งใช้ประสบการณ์เป็นฐาน เพื่อให้เกิดผลลัพธ์ที่ ปลอดภัยและมีคุณภาพ ในการให้บริการการพยาบาลผู้ใหญ่(๓.๔)	๓.๘๘	๐.๓๓
๓. ผลการประเมินภาวะผู้นำ และการกล้าแสดงออก	๔.๐๔	๐.๔๕

๑๐. ปัจจัยความสำเร็จ (สิ่งที่ช่วยให้งานประสบความสำเร็จ)

- ๑) ทีมอาจารย์ในกลุ่มการสอนการพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุให้ความร่วมมือในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง
- ๒) ทีมอาจารย์ในกลุ่มการสอนฯ มีประสบการณ์และความชำนาญในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง
- ๓) นักศึกษามีความรับผิดชอบ กระตือรือร้นในการเรียนการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง
- ๔) ได้รับการสนับสนุนสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้จากทางวิทยาลัย
- ๕) ผู้บริหารให้ความสำคัญ และให้การสนับสนุนเป็นอย่างดีในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง

๑๑. บทเรียนที่ได้รับ (การผลิตและนำผลงานไปใช้ ข้อสังเกต/ข้อเสนอแนะ/ข้อควรระวังในการนำผลงานไปประยุกต์ใช้ แนวทางการพัฒนาเพิ่มเติมให้ประสบความสำเร็จมากขึ้น)

จากการนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนวิชาการพยาบาลผู้ใหญ่ และการสอบทักษะปฏิบัติทางการพยาบาล พบว่า ควรมีการพัฒนาจัดการเรียนการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น นำผลการประเมินต่างๆ และข้อคิดเห็นของทีมาจารย์และนักศึกษา มาปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง ในรายวิชาการพยาบาลผู้ใหญ่ ๑ และ ๒ Preclinic และการสอบลงกองในรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลผู้ใหญ่ ๑ และ ๒ ในการศึกษา ๒๕๖๔ ต่อไป

๑๒. การเผยแพร่ (ร่องรอยหลักฐานการเผยแพร่ที่มีการนำไปใช้ ผลงานที่ได้รับการยอมรับ)

นำเสนอในเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของการจัดการความรู้ ฝ่ายวิจัยและพัฒนาผลงานนวัตกรรม

สมศรี ทาทานและคณะ
หัวหน้าการพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ
วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี พะเยา